

UN COMPLIMENT BUNYOL

- Què li va semblar l'«assalto» de casa?
- Magnífic, senyora, magnífic!
- Ja ho crec que li devia agradar si hi havien tantes senyores guapes i senyors distingits.
- No, no em va ésser agradable la festa per les senyores guapes i els senyors distingits, sinó per vostàs.

Un poeta de llegenda

La Hongria ha celebrat aquests dies el centenari del seu poeta nacional Alexandre Petœfi, fill del baix poble, cantor inspirat de les costums, dels paisatges, dels camperols i dels pastors de la seva terra; amor que va ésser de tota la seva vida i en holocauste de la qual va donar fins la darrera gota de la seva sang generosa.

Petœfi era un poeta, hereu directe dels trobadors dels temps mitjvals. Mai no conegué altre treball que el de fer versos, i amb els seus versos per tot bagatge, es passava la vida recorreguent de cap a cap la terra pairal, menjant pels hostals i dormint a les masies, quan no dessota el brancam dels roures dels boscs hongaresos.

Les seves cançons d'amor i de gesta, i les seves rimes excelsant la brillor dels aires pairals inflamaven les multituds senzilles, als ulls de les quals Petœfi apareixia com un apòstol.

La seva glòria de poeta i de poeta patriòtic va tenir una gloriosa fi. L'any 1849, amenaçada la independència d'Hongria per l'ambició de l'Àustria, Petœfi va allistar-se sots les banderes dels qui combatien per les llibertats nacionals. Tenia aleshores vint-i-sis anys només. La pàtria caigué i caigué també el seu cantor el 31 de juliol d'aquell mateix any, probablement ferit pels cosacs que lluitaven al costat dels austriacs. El cos de Petœfi no va ésser trobat, i la seva mort restà envolellada de misteri.

A partir d'aquest fet, la llegenda s'amparà del poeta i del patriota. Els camperols que tan bells versos li havien inspirat i que servaven per ell una veritable admiració, es resistien a creure'l mort. Molts el suposaven condemnat a treballs forçats a la Sibèria, i esperançaven que tart o d'hora tornaria. Alguns asseguraven haver-lo vist passar muntat dalt d'un cavall blanc galopant amb el vent. Els nacionalistes hongaresos el proclamaren llur heroi i cabdill i creien que no trigaria a tornar amb tal d'alliberar la pàtria del jou estranger.

Han passat 74 anys d'ençà de la mort gloriosa del poeta, i una centúria, a comptar des de la seva marxa, i el Petœfi no ha tornat, malgrat el qual el poble ha seguit recitant els seus versos i cantant les seves cançons d'amor i de guerra.

Així, com diu un dels seus apologistes en comentar l'homenatge que els literats francesos li han dedicat a la Sorbona no fa gaires dies, «la llegenda tenia quelcom de veritat; el poeta no ha mort».

—Què fas aquí tot sol?

—Veuràs, el metge m'ha dit que em convé molt sol i m'he quedat aquí «tot sol».

Retalls

Es calcula que una persona parla normalment 12,000 paraules d'un cap de dia a l'altre.

Ço que no està calculat és el nombre de ximpleries que són susceptibles de combinar-se amb aquesta quantitat de paraules, i, per tant, que es poden dir de cap a cap de dia.

Es conta que a Sir Walter Raleigh, un parell de botes varen costar-li 600 lliures, que, al canvi actual, representen uns 3,000 duros.

I pensar que encara, potser li varen fer ulls-de-poll!

JORDI-BUSCA

Pàgines Festives

L'EXTRAORDINARIA EXPEDICIO D'EN JEP GANÀPIA

Sorolls misteriosos

AQUELL matí el sol sortí per llevant, poc després de punta de dia. En Ganàpia, que era molt matiner, es llevà tard, com de costum, gràcies al funcionament del seu despertador últim model.

Perquè, cal dir-ho tot. L'enginy d'en Ganàpia era tan extraordinari, que malgrat l'escasesa de recursos amb què comptaven, arribà a construir-se un despertador.

L'idea no era ben original. Ja molts anys abans, un pagès havia descobert el rellotge de sol, que és per això que se'n veuen encara a la façana d'algunes masies. Es d'aquí que en Ganàpia va treure l'idea. No existeixen rellotges de sol?—es preguntà.—Doncs, per què no poden existir també despertadors de sol?

I posà tot seguit mans a l'obra. Va traçar un quadrant damunt d'una pedra i col·locà la pedra al cim de la casa.

El funcionament no pot ésser més senzill mercès a les condicions climatològiques de l'illa desconeguda.

En efecte; així com aquí quan hi ha sol fa sol, allí el sol fa, demés, sombra.

Doncs és mercès a aquesta particularitat que el despertador pot funcionar sense necessitat de maquinària. Quan la ratlla de sombra que fa el sol passa per l'hora marcada en la pedra, gairebé mai és l'hora que un home vol llevar. De vegades és més aviat, de vegades més tard. Això no s'havia pogut encara aconseguir amb els despertadors d'hora exacta. En Ganàpia ha estat el primer en trobar aquesta nova modalitat del despertador, poguent així oferir als exploradors i als navegants un excel·lent model de despertador propi per a naufrags i demés habitants d'illes inhabitades.

Ço que té de més original encara, és la manera de despertar. De primer moment sembla impossible que un despertador de sol pugui despertar, però quan se sap la manera de funcionar, l'admiració vers el seu inventor encara creix més.

En primer lloc, amb el despertador de sol, marca Ganàpia, no cal esperar que el despertador toqui, el mateix interessat pot arreglar-s'ho a la mida del seu gust. Quan li sembla bé, agafa una campaneta que ja tindrà amanida vora el capçal del llit i es posarà a tocar tanta estona com vulgui fins que estigui ben despert.

Amb aquest sistema, la campaneta pot tocar igualment si l'interessat es desperta més tard de l'hora que marca el rellotge, cosa que amb el despertador de corda no pot aconseguir-se.

Però com que en Ganàpia no disposava de cap campaneta, va agafar una cassola i la maneta de la xocolata, i quan li semblava que ja era

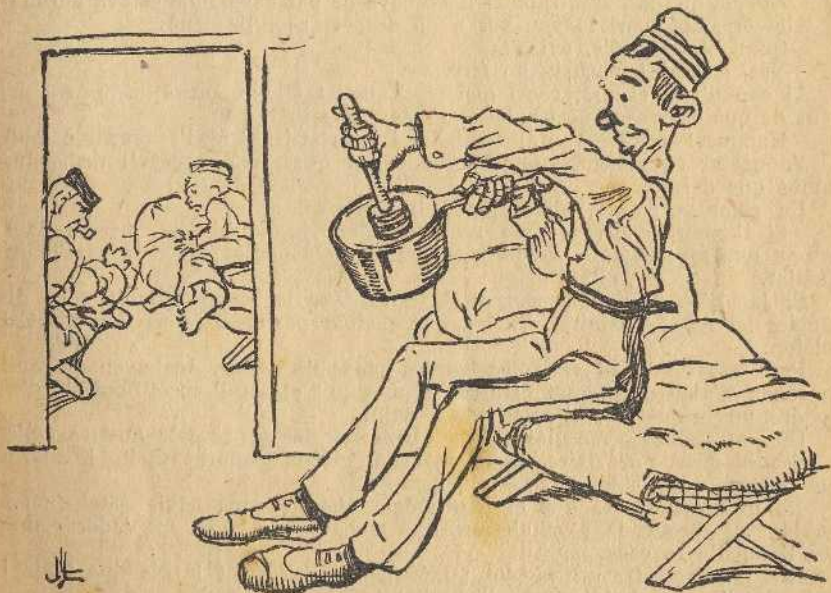
hora de llevar-se es posava a repicar amb totes les seves forces perquè tenia el son molt fort.

Solament que el dia del qual parlem en el començament d'aquest capítol, si en Ganàpia va despertar-se tard fou perquè sentí un soroll al menjador, com si algú hagués fet caure una cadira.

Davant d'una cosa així, tan alarmant, en Ganàpia no s'entretingué a esperar que la cassola toqués, sinó que es disposà tot seguit a saltar del llit, amb l'intenció de llevar-se i veure el que passava en el menjador.

Però, quan ja anava a saltar del llit va pensar: «I si hi ha algú i et clava un tanto!...»

Aquesta reflexió el contingué, i dominà el seu impuls valerós, ardit i agosarat, quedant-se en el llit.

Com a bon detective que era, sabia que no convenia precipitar els esdeveniments. I s'hi tombà.

Sí, ja podia fer, ja, que quan no es té el genit dormilega, encara que un hom s'ho proposi no es pot dormir de cap manera.

I això fou el que succeí a en Jep Ganàpia. Volia dormir però no podia. L'ansietat en què es trobava el seu esperit i un mosquit impertinent que li xiulava a l'orella, no el deixaven aclucar l'ull. Entretant el soroll en el menjador continuava, i si no es sentia parlar era perquè el personatge misteriós que feia enrenou pel menjador, callava.

—Es capaç d'ésser el senyor de la burilla—va pensar en Ganàpia.

I li entrà un gran desig de conèixe'l. Solament que el capità era un home que es sabia dominar, i malgrat la curiositat que sentia, va fer el sacrifici de quedar-se al llit, i de cridar a en Spetek.

—Spetek! Lleva't de seguida i ves a veure qui hi ha al menjador—cridà autoritàriament.

—Yes. Jha va toth seguit, sir—respongué l'anglès, treient una cama a fora del llit.

—Cuita, perquè temo que hi hagi algun lladre—afegí en Ganàpia.

En sentir això, qualsevol s'hauria esverat, però l'anglès, sense perdre la seva sang freda, respongué:

—Perdonar, senyor capità. Ara no hi poder anar, perquè encara dormo.

I tornà a ficar la cama dins del llit, cosa que no podria fer cap castellà perquè la «cama» és per a ells un llit, i no fora correcte ni pràctic ficar un llit dins d'un altre llit.

Considerat com era el capità Ganàpia, no volgué insistir fent llevar a una persona que tan sincerament li acabava de participar que estava dormint.

Allavors, abaixant la veu per a no despertar-lo, li digué:

—Quan et despertis, avisa'm.

—Yes, sir. Així matheix ho faré.

Al cap d'una estona, sentí que en Xanguet feia un estornut, prova evident de què estava despert o bé que estava costipat.

—Xanguet!—cridà.—Ves al menjador i mira si ja hi ha l'esmorzar a taula.

Va gastar aquest eufemisme per a evitar que en Xanguet li respongués també que dormia.

En comptes d'això, en Xanguet li respongué:

—Si l'esmorzar fos a taula, a hores d'ara ja no hi fóra, perquè ja fa estona que sento sorolls misteriosos l'autor dels quals potser ja se l'hauria menjat.

El jaç d'en Xanguet, com el de Spetek es trobaven a molt poca distància del llit del capità, així és que podien parlar-se sense necessitat de telèfon.

Però aviat se'ls hi varen acabar les ganes de parlar. Acabaven de sentir la remor d'algú que fa un cigarret i tot seguit el soroll inconfundible d'encendre un briquet o encenedor de benzina.

Una esgarripança d'esglai els va córrer per les venes dels nostres amics.

Seguidament una flaire de tabac envaí el pis, causant veritable alarma als nostres valents herois.

No hi havia dubte que el personatge misteriós que havia estat fumant en la casa durant la seva absència, es trobava ara en el menjador com si fos l'amo de la casa.

Era necessari fer un va-i-tot i interpel·lar l'agosarat intrús que tenia la valentia d'anar a habitar una illa inhabitada.

El va-i-tot constituirà el tema del pròxim capítol.

JIM-FIT

L'eixerit «Violet» d'aquesta setmana publica la continuació de la interessantíssima narració «El Cavaller de la Creu», la segona part de la rondalla gràfica «La serpeta de l'enveja» i les interessants historietes «Especialista en fantasmes», «El ruc sense memòria», un enginyós «Conte popular», una formosa creació del gran caricaturista alemany Busch, i la plana d'amenitats amb dues mostres de la traça i la gràcia dels nostres simpàtics concursants.

Si comptéssim la vàlua de les belles coses que s'hi donen, el «Violet» deuria costar una pesseta! I només val 10 cèntims!

SORPRESES DE CARNAVAL

—Ai, carat! Em pensava que éreté Minyon i ets la minyona!

El cop de sabre

Tots sabeu que hi han homes, que en lloc de treballar i guanyar-se la vida amb la major honorabilitat possible, procuren viure amb l'esquena dreta i a costa dels amics, prou febles per a deixar-se matllevar diners que no recobran mai més. Doncs bé: de les escomeses d'aquests homes, se'n diuen «cops de sabre». El mot és de procedència castellana, perquè sembla que per aquelles terres, el mal té un cert caràcter d'endèmia.

Per ço, no us cregueu, aquí també hi han casos, encara que no tant freqüents. Jo us en citaré un.

Si en Romeu era llest per a treure diners dels pobres d'esperit, que no tenen un no mai per ningú, en Palau era capaç de fer-ne eixir d'una butxaca buida.

Els dos vestien bé, perquè sempre hi ha un sastre que bada i un barretaire innocent, i un sabater que no es renta la cara en llevar-se i passa el dia amb terenyines als ulls de l'enteniment.

Els dos es coneixien, per haver-se trobat operant sobre una mateixa víctima més de quatre vegades. El jugador que surt de «Caçadors», o del «Liceu», o de l'«Equestre» i ha gua-

nyat, l'empresari que ha tingut ple aquella nit, el que ha tret a la «Loteria», són un magnífic camp de treball amb èxit casi bé segur.

Un dia en Romeu, que no tenia una malla a la butxaca, va llençar-se a la captura de les vint-i-cinc pessetes que estan a tothora a l'alcancé de la mà, si la mà sap abastar-les.

—On picaràs, Romeu? A cà'n Farina, que ahir va comprar francs a 50, i mitja hora més tard, va vendre'ls a 52. Avui estarà de bon humor.

Aquell dia, justament, en Palau, no tenia un centim.

—On aniràs, Palau? A cà'n Farina, que ahir, a Borça, hi va fer bon negoci.

I heu's aquí que a les dotze del

dia, en Romeu i en Palau, fets un braç de mar, estaven a casa d'en Farina, esperant-lo, perquè en Farina era fora.

En veurè's, els dos adversaris, van dissimular una ganyota de disgust. Un «cop de sabre» a duo, era plenament difícil, i no hi havia més remei que abandonar el camp un o altre. Sí, sí, però... qui cedeix, si cada un considerava la victòria com a cosa pròpia?

Prou el criat d'en Farina insinuava que l'amo, si bé vindria a dinar, tornaria tard...

—No, si no tinc cap pressa!—feia en Romeu, amb tranquil·litat.

—Ja tinc totes les feines fetes!—assegurava en Palau, agafant un diari de la tauleta del rebedor.

I així van tocar la una, un quart de dues, dos, tres, les dues... En Farina no tornava i en Romeu i en Palau botaven d'ira. Es feien nosa. Però en Romeu tenia més enginy que en Palau, i de cop i volta exclamà:

—Sembla que en Farina triga... El coneixeu, oi? Es un home encisador i amic dels amics... Fa quinze dies va deixar-me cent pessetes, amb tanta noblesa, i sense preguntar-me quan les hi tornaria, que avui que a casa me n'han enviat de frescos, vull tornar-li de totes passades els vint duros... Qui sap! Potser que demà els hi matllevi altre cop, però avui vull complir com un home...

En Palau callà per fora, però, per dins, va dir-se: «Ço es posa millor. Aquest torna

—No sé per què has de dir que tens tantes obligacions. En tot el sant dia no fas res.

—Oh, bé, és que les obligacions que tinc són Alicants 3 per cent.

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el 13 fulletó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, LES MEMORABLES AVENTURES D'EN ROC GENTIL (3.ª part). Amb aquest suplement es regala el conte complet «L'infant foraster», per J. M. F. i T.

A CÀ L'AUTOR CÒMIC

—Mira, Anton, ja he enllestit la pessa.

—Jo també tot just ara acabo d'escombrar la d'aquí el costat.

diners, en Farina creu que li han plogut del cel, vine jo, demano la pluja... i és tret segur!»

En Romeu, continuà:

—No me'n vaig per ço, perquè si surto, ja no els hi torno, ja em conec...

En Palau, per ell mateix: «Me'n vaig i tornaré després de dinar». I afegí en veu alta:

—Jo venia per a parlar-li d'una jugada de Borça que tinc pensada per a demà... Ja el veuré, ben mirat, a la nit... No em corre pressa.

I en Palau se n'anà, convençut de què acabava de burlar a en Romeu, mentre en Romeu reia de la seva mentida, que li havia deixat lliure el camp.

En Romeu era més viu que en Palau!

TIBERI SÓRIA

Els Pomells de Joventut

GRAN FESTA DELS POMELLS DE TARRAGONA

Demà, diumenge, tindrà lloc el gran acte inaugural dels Pomells de Joventut de Tarragona, amb assistència de tots els Pomells comarcans.

Al matí, festa piadosa amb Comunió general.—Sardanes.—A les dotze: arribada del fundador En Josep Maria Folch i Torres.

A la tarde, solemne acte patriòtic al Teatre Principal.—Concert.—Parlaments.

Regna immens entusiasme.

FESTA DEL POMELL DE JOVENTUT «DEFENSORS DE LA TERRA», DE BARCELONA

Matí.—A Santa Anna, a les vuit, missa de Comunió.—Benedicció de la bandera del Pomell, apadrinant-la en Folch i Torres i la seva distingida muller Na Maria Camarasa.

Tarda.—Festa cultural i patriòtica al Centre Moral Instructiu, amb un interessantíssim programa. Hi assistiran representacions del Directori i de tots els Pomells barcelonins.

UNA NOVA BENEDICCIO PONTIFICIA ALS POMELLS DE JOVENTUT

Amb motiu de celebrar aquests dies, els Pomells de Joventut d'Igualada, l'aniversari de la seva fundació, adreçaren a S. S. Pius XI el testimoni de llur adhesió. El Papa s'ha dignat contestar per mitjà del cardenal secretari d'Estat amb el telegrama següent, el qual no és tan sols una benedicció, sinó també una aprovació augusta d'aquesta simpàtica obra i un magnífic encoratjament. El telegrama diu així:

«Roma.—Padre Zaccharia, Capucino.—Santo Padre accogliendo grato animo affettuosa protesta divozione verso Santa Sede codesta simpatica associazione Pomells, ringrazia, benedice facendo voti suo sempre maggiore sviluppo a vantaggio Religione e Patria.—Cardenal Gasparri.»

El qual, traduït literalment, diu així:

«Roma.—Pare Zacaries, caputxi.—El Sant Pare, acceptant molt benèvolament l'afectuosa protesta de devoció envers la Santa Seu, d'aquesta simpàtica associació anomenada Pomells, l'agraeix i la beneix, fent vots per al seu major desenrotllament per avantatge de la Religió i de la Pàtria.—Cardenal Gasparri.»

PEL-LICULA DE LA SETMANA

El succés de la setmana de més importància i èxit, ha estat, sens cap llei de dubte, la redempció dels captius que es trobaven entre els moros ja fa més d'un any i mig. De com i quina manera el rescat s'ha aconseguit; dels quatre milions i «pico» que hem pagat a l'Abd-El-Krim; de les privacions i càstigs, humiliacions i fadics i engúnies de totes menes

que han sofert aquells pobres, com que no hi ha qui els ignori, en volem fer cas omís. Co qua sols ens interessa registrar avui aquí, és l'indignació justíssima que a la gent ha produït el tracte inhumà i salvatge que han rebut els dits captius mentre han estat al domini dels benlurriaguelins; en termes tals, que ja es tracta, com hauran sentit a dir de constituir un exèrcit ben nombrós i decidit, per ocupar Alhucemas, i, en quatre dies o cinc, exterminar la morisma que habita en aquell país sens deixar-hi ni les rates, com vulgarment es sol dir. No hi ha dubte que el projecte és caballeresc i ardit, mereixedor d'alabança i d'un reiximent feliç, majorment quan no presenta només que un «petit perill»: que així com de les resultes d'Annual i d'Arruit, hem hagut de redimir-ne, pel cap alt, uns tres cents vint, no ens obligui la revenja... a rescatar-ne tres mil, que a n'el preu a que es cotitza la carn d'espanyol allí, no crec que els alliberessin ni amb els milions d'En Rotschild, ço que, francament, seria fè un paper ben poc lluit.

—Em sembla que aquest any tindrem un hivern molt «cru».

—Home, quina gràcia! Que per ventura has vist algun any que tinguéssim un hivern que fos «cuit»?

ELS NASSOS DEL METROPOLITA

—Trobo que no van pas gaire depressa.

—Si s'hi posaven vostès a cops de nas, segurament farien més feina.

SUBSCRIPCIO OBERTA

per a fer bé als infants famolencs de l'Europa central i als recollits per la «Unió internacional de socors als infants»:

Suma anterior: 863'60 pessetes, 10 francs, 100 mares i 7.000 corones.

Germanetes Saborit, 10.—Ramon Caradell, 2.—Germanes Raneu, 5.—Juanito Sallent, 5.—J. L., 5.—Una pomellista, 1.—Uns patufistes de Terrassa, 10.—Pomell de Joventut «Flors camperoles», 2'50.—Eutimi Saltó de Vinaixa, 2.—Juanita Fàbrega Bonet, 5.—A. Anglada, 4.—Jordi Solina, 5.—Germans Navarro, 2.—Total: 922'10 pessetes, 10 francs, 100 mares i 7.000 corones.

Budapest, 3 gener 1923.

Mos benvolguts benefactors: Tota vegada que m'haven deixat pendre part en vostres benaurances, i ja que tant de bé he rebut amb els vostres donatius, us desitjo de tot cor un fel·líc any nou.

No em cansaré d'agrair-vos tot quant feu per mi, car des de que rebo els paquets de queviures, de cada dia esdevinc més forta. Tot quan he rebut dels meus volguts protectors em fortifica i ajuda al meu desenrotllament.

Es cert que, des de Nadal, tusso molt i sento grans dolors en el pit,

però ara estic en tractament en l'hospital «Brody Adel», on m'han recomanat que begui molta llet. M'han ordenat també que prengui arsènic: al començar, una gota, i després una més cada dia, fins arribar a quinze, i tornar a començar altra volta el tractament.

Al repetir les gràcies als estimats patufistes pels seus esforços, que són testimoni de la bondat de llurs cors, els besa la mà, **Alicia Fiala**.

Com a pares que som de la nena Alicia, us agraïm també de tot cor vostres generosos donatius, **Josefina Fiala**.

La germana de l'amic

Es dos amics Jordi i Lluís passegen l'un al costat de l'altre pels claustres de la Universitat. Sempre se'ls veu així, com dos bons germans, explicant-se les seves coses, ajudant-se a comprendre les lliçons... En Jordi és fill de X... una bella ciutat catalana de segon ordre; en Lluís és barceloní.

Ara, com que s'han retrobat després de la separació obligada per les festes de Nadal, tenen grans coses per contar-se, sobretot en Jordi que és un sensitiu, i, malgrat els atractius de Barcelona, enyora sempre la seva estimada ciutat.

—Qualsevol diria que no hi ha res al món com el teu poble!—exclama en Lluís després que el seu amic li ha explicat la recança amb què deixà X... per a tornar a Barcelona.—A veure si em faràs sospitar que hi has deixat l'enamorada...

—No, Lluís; igualment t'ho diria, que ja saps que no tinc secrets per a tu; però és que no em cal això per a estimar i enyorar la meua ciutat. S'hi està tan bé a casa!... Es gran a casa, saps? Un d'aquests antics casals tan venerables. I, després, hi ha la meua mare i la germana, la Maria Clara, que és com un altra mestresseta gentil, que pensa en tot, que m'ho té tot a punt, que es desviu per a fer-me agradosa l'estada a casa.

En Lluís somrigué:

—Vaia! Ja m'estranyava que no sortís la teva germana! Ets un germanet model. No saps obrir la boca sense fer escaure en la conversa la teva germana. Si gairebé diria que la conec de tan sentir-te'n parlar.

En Jordi féu com qui s'excusa:

—Es que ho és de bona i cuidadosa la Maria Clara. Quan em veig a la dispesa, tan mal cuidat, no puc deixar de pensar-hi en ella i en les mil atencions que ella em té quan sóc a casa. Ja m'ho perdones tu, veritat, Lluís, que et parli així, com un infant? Et dec semblar ridícol de vegades.

—No diguis això, Jordi! Si justament m'agrada sentir-te parlar així. Jo, com que no en tinc cap de germana, fins sento un xic d'enveja quan m'expliques aquestes coses.

—Veritat que sí, Lluís? Tenir una germana a casa és com tenir-hi un tresor. Són amoroses com una mare, però són més aprop d'un que la mateixa mare, les bones germanes.

En Jordi es quedà silenciós, considerant delitosament les seves últimes paraules.

—Es més gran que tu?—li preguntà en Lluís, més que per res per a trencar aquell silenci.

—No. Té dos anys menys que jo, però és bastant alteta.

—M'ho figurava—féu en Lluís.

—Per què t'ho figuraves?

—No t'ho sabria dir. Això ja passa; que quan un ha sentit parlar molt d'una persona se la imagina a la seva manera, i de vegades ho encerta.

—Això mateix em deia ella de tu. Ella se t'imagina a la seva manera...

—A mi?

—No ho estranyis que parléssim de tu. Aquests dies que era a casa, em passava amb tu això que ara em passa amb ella, és a dir que no podia obrir la boca que no hi sortissis tu: els consells que em dones, la bona amistat que em professes, el bon servei que em fas repassant-me la lliçó...

—Gran mèrit—interrompé en Lluís.

—Elles, tant la mare com la germana, també ho deien que els semblava que et coneixien i que et tenien afecte i tot. Sobretot quan els hi vâreig explicar aquella feta memorable, vull dir quan la policia de cavall va entrar a l'Universitat sobre en mà i tu, per a evitar-me un cop de sabre que m'anava de dret al cap, vares parar-lo amb el braç, ferint-te'l de consideració.

—Oh, mal amic! Això els hi vares anar a explicar?—exclamà en Lluís rient i fent-se l'indignat, però satisfet en el fons de què l'inconeguda germana i la mare de l'amic sapiguessin aquell fet.

—Sí; ho vâreig explicar, perquè el teu acte d'aquell dia mereixia més que el meu agraïment tot sol i per això vaig voler associar-hi el de la mare i la germana. I estiga's segur que t'ho agraeixen de tot cor. Quan els ho explicava, la mare en tenia llàgrimes als ulls...

—Vaia, no exageris!... I ella, la germana... Ella no s'ho devia pas pendre tan a la valenta, potser?

—La Maria Clara no feia més que mirar-me, anguniosa, pensant en el gran disgust que haurien tingut si no haguéssis estat tu. I si no plorava, tot escoltant, era perquè tu no has vist mai ningú que sàpiga dominar els sentiments tant com ella. Només va dir-me, en acabar: «Que la Mare de Déu et conservi tan bon amic...»

En Lluís no va respondre per por que en Jordi li conegués que ell també estava tot commogut, i que li calia fer grans esforços per a dominar els seus sentiments.

* * *

Al cap de pocs dies, en el mateix claustre de l'Universitat, en sortint de classe, en Jordi empenia a en Lluís, amb la cara radiant de joia.

—Tinc carta de casa—li digué.

—Ja conec que no et donen cap mala nova, perquè se t'endevina que estàs content.

—Sí... Tots estan bons.

En Lluís estigué a punt de preguntar-li qui era que li escrivia, si la mare o la germana, però se n'abstingué, perquè en realitat això res no l'importava... Era curiós, tanmateix, el que li estava passant d'ençà que havia sapigut que aquella noia inconeguda sabia la seva gesta heroica... Res de ben notable per cert; però curios tanmateix.

A la millor, mentres estava estudiant, al pensar l'emoció que la seva

gesta havia causat a aquelles bones dones, el distreia, i una mena de vanitat l'envaïa.

Ara mateix, perquè en Jordi havia rebut carta, ja li semblava que havia d'haver-hi alguna cosa d'interessant per a ell...

I el més bo és que ho encertava.

—Em fan un encàrrec per a tu—continuà en Jordi treient-se la carta de la butxaca.

I, desplegant-la, l'oferí al seu amic, dient-li:

—Es aquí, a l'última pàgina; llegeix-la tu mateix. Ella no m'ho diu pas que te l'ensenyi, però és igual. Es aquí, veus?

En Lluís prengué la lletra, i ell mateix es sorprengué en adonar-se que tenia el pols insegur en pendre-la.

—Quina lletra tan clara!—digué per fer el natural.

I llegí: «Vas fer molt bé, estimat Jordi, d'explicar-nos tantes coses del teu amic Lluís, i de la bona amistat que us uneix. La mare, principalment, no sembla pas la mateixa. Abans, fins deu dies després de la teva marxa, amb res no la podia consolar; i mentres eres a Barcelona ella no vivia, sempre anguniosa, pensant el què feies, on anaves, si estaves malalt, si t'enyoraves... Ara, d'ençà que sabem que tens un tan bon amic, amb el que us estimeu com si fóssiu germans, ella viu tranquil·la i confiada, segura de què amb tan bon costat no et pot passar res de mal...»

—En varies per un gra massa, noi!—exclamà en Lluís, interrompent la lectura uns instants.

—Calla i llegeix!—li manà joiosament en Jordi.

I en Lluís continuà: «Jo mateixa n'estic tan joiosa de què tinguis un amic així, que no em canso de demanar a la Mare de Déu que beneeixi amorosa la vostra bella amistat. Quina sort tan gran és poder tenir un bon amic amb el qual pot parlar-se de coses enlairades, amb finor d'esperit, amb tota sinceritat, sense tenir d'amagar cap sentiment. Com tu, el teu amic és cristià i patriota; quin goig trobar-se dues ànimes germanes en la gran bullicia de la ciutat!...»

—Saps que tens una germaneta que sap dir les coses molt ben dites?

—Pobre Maria Clara, si et sentís! Es pensaria que te'n mofes. No has vist res més modest que ella.

—Doncs s'equivocaria, si pensés això. T'ho dic en veritat. Té una manera d'expressar-se, que captiva.

—Doncs, ves llegint que em sembla que encara hi ha un altre paràgraf que t'interessa.

En Lluís continuà la lectura: «Procura conservar-lo aquest bon amic, estimat Jordi, i fer-te digne de la seva amistat i del sacrifici que va fer per tu, ferint-se per a salvar-te... Però, mira que és prou! Ara m'adono que gairebé tota la carta parla d'ell. Es això mateix el que ens passa amb la mare. Ja veus que no el coneixem; doncs, des de que ets fora no podem parlar de tu que no surti ell a la conversa».

En Lluís deixà de llegir, tot sufocat i bon xic commogut de les mostres d'afecte que se li prodigaven en aquella lletra.

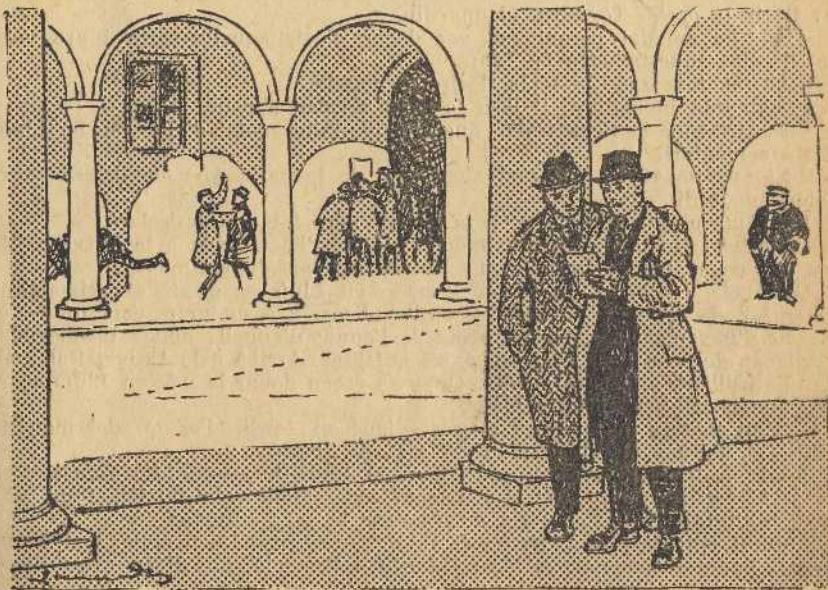
—Ho agraeixo molt, però no m'ho mereixo—protestà en Lluís.—El dia que em coneguessin, tindrien una desil·lusió. En canvi, prescindint de l'inmerescut elogi que de mi fa, estic encantat de la manera de dir de la teva germana. Quina senzillesa i quina claredat de concepte! Ja veus que no la coneix, però ja asseguraria que és d'aquelles noies tan subtils que a còpia de ésser senzilles es fan admirables. Indudablement s'erra en suposar-me finor

d'esperit com ella diu, però això de què donj valor a aquesta qualitat ja vol dir que ella sí que ho deu ésser de fina d'esperit.

—Ja pots anar dient que jo no et contradiré pas—féu tot rient en Jordi, ben complascut en el fons del concepte que la seva germana mereixia a en Lluís.

I, aquell mateix vespre donà resposta a Maria Clara, reproduint gairebé textualment tots els comentaris que en Lluís havia fet d'ella i de la seva carta.

Però nois! Ell que es creia donar-li una gran satisfacció, al cap de dos dies va rebre un altra carta de la seva germana, en la que ella esmostrava profundament disgustada per l'indiscreció que havia comès en Jordi deixant veure la carta al seu amic:

«Déu et perdoni i et faci més discret del que ets! Mira que tenir el poc enteniment d'anar a mostrar la meua carta a en Lluís!.. Què haurà pensat de mi el teu amic? Com haurà jutjat a una noia que, sense conèixe'l tan sols, omple tot una pàgina parlant d'ell?

I, més avall, després de parlar-li d'altres afers i recomanar-li en nom de la mare que es comprés un tapa colls de punt pelut, encara hi tornava, no sabent-s'ho acabar: «Per el que em dius que ha dit de mi, es veu que m'ha pres per una d'aquestes noies il·lustrades, i jo, pobra de mi, ja saps com sóc. Ja suposo que no ho has fet amb cap mala intenció, però entretant m'has fet fer un mal paper. I sort encara que es tracta d'una persona de bon sentit, i no interpretarà malament el nostre goig de parlar d'ell, amb la mare. Un altre se n'envaniria o qui sap què pensaria de nosaltres. Et recomano que d'ara en endavant tinguis més discreció. De totes maneres m'agradaria que em diguessis si ho va dir ben de debò o amb

un xic d'ironia allè de què li semblava «una d'aquelles noies subtils que a còpia d'ésser senzilles es fan admirables». Què et sembla a tu, Jordi? Ho creus que m'hi té de veritat, per senzilla?... Encara se'm posen les galtes vermelles pensant que ell ha llegit la meua carta. Una cosa et vull demanar, i és que me la tornis aquella carta meua, perquè, ara que sé que ell l'ha llegida la voldria rellegir... La veritat és que si ho hagués pogut pensar que haves d'ensenyar-li, m'hi hauria mirat més».

En Jordi es condolgué molt del disgust que havia donat a la seva germana, però no li podé tornar la lletra que li reclamava perquè no se la va trobar enlloc.

L'endemà, en trobar-se amb en Lluís, va ésser el primer que li digué:

—Tinc carta de la Maria Clara i està disgustadíssima perquè et voreig deixar llegir la carta. Té, mira el que diu.

—Se t'ha enfadat perquè em vas deixar llegir aquella carta i ara vols que llegeixi aquesta?—féu en Lluís

—Ah, sí, tens raó. Ja te la llegiré jo mateix.

I amb tota ingenuïtat, li llegí la carta de cap a peus.

—Sentiria que es pensés això que diu que m'he mofat d'ella—féu en Lluís com a comentari.

—El que no sé, és què en vaig fer jo de la carta que em demana—exclamà en Jordi.

En Lluís es quedà uns instants torbat, però tot seguit declarà:

—Perdona; jo la tinc. Casualment avui me l'he trobada a la butxaca. Es veu que en acabat de llegir-la, me la vaig quedar, distretament.

Quan els dos amics es varen separar, en Lluís es quedà experimentant una mena de recança, un xic difícil d'explicar. Era un greu, com un penediment d'haver sigut causa indirecta de l'enuig d'aquella amiga inconeguda.

Al cap de pocs dies, en Jordi es va enfebrar. Arribà a la Universitat amb els ulls brillants i la cara encesa. Quan es varen donar la mà, en Lluís constatà que la del seu amic cremava.

—Avui mateix me n'aniré a casa—digué en Jordi.—Per res del món no voldria trobar-me malalt en aquesta casa de dispeses.

En Lluís li oferí acompanyar-lo, però en Jordi, tot agraint-ho, refusà, i ell no gosà insistir tement que el seu amic podés creure que ho feia també un xic per l'interès o la tafaneria de conèixer la seva germana.

Durant vuit dies en Lluís no va rebre cap nova del seu amic, i això que tant li havia recomanat, en acomiadar-lo a l'estació, que li trametés noves tot seguit.

En Lluís estava inquiet de veritat. Quan el seu amic no li escrivia, era probablement perquè devia estar molt malalt...

A l'últim es decidí a escriure-li una postal. Així, si ell no podia contestar-la, qualsevol altre la podria llegir i donar-li noves.

I així va ésser, en efecte. En resposta a la seva postal demanant a en Jordi noves del seu estat de salut, li respongué la Maria Clara amb una carta, en la que per ordre de la seva mare li participava que en Jordi es trobava molt malalt d'una gàstrica infecciosa un xic greu. Darrera d'això, la Maria Clara afegia algun detall sobre l'estat del malalt: «El pobre Jordi no es dóna compte de res. Ja fa dues nits que desvarieja. Aquesta nit última, mentre el vetllava he sentit que anomenava a vostè varies vegades».

I acabava la carta, curia i discreta, així: «Encoman'il a Déu per a què ens el puguem veure bo i restablert ben aviat, que li agrairem, tant la mare com aquesta sa servidora affma.. Maria Clara».

En Lluís s'afectà profundament en rebre aquesta lletra. Les males noves

relatives a la malaltia del seu amic el varen impressionar molt; i el fet de rebre aquestes noves de la mateixa Maria Clara li produí una emoció tota nova, com un pessigolleig a dins del cor que si no era de joia no era tampoc de dolor.

Tot seguit respongué, ara directament a Maria Clara, dient-li lo molt que havia agraït la seva atenció, preguntant-li que no el deixés sense noves del seu estimat amic, per la salut del qual no deixava de pregar fervorosament.

Des d'aquell moment, cada dos dies en Lluís rebia noves del curs de la malaltia.

Les dues setmanes primeres les cartes de Maria Clara eren curtes i plenes d'angoixa: «En Jordi segueix empitjorant. Aquest vespre hi haurà consulta. Déu faci que no tinguem de plorar-lo perquè la mare se'm moriria...»

En Lluís li responia encoratjant-la, aconhortant-la amb la més triada expressió del seu sentiment...

Després d'aquells quinze dies tan dolents, les cartes foren més tranquil·litzadores. El malalt anava millor; el perill desaparegué; la febre cedí; la convalescència arribà, fins que un dia en Lluís va rebre aquesta lletra del mateix Jordi: «Estimat Lluís: El primer cop que agafo la ploma després de tants dies de lluitar entre la vida i la mort, per qui ha d'ésser sinó per a tu? He vist totes les teves lletres interessant-te per la meua salut. Grans mercès, amic meu; però no vull dir-te totes les que mereixes perquè el meu desig, el meu gran desig és que vinguis diumenge vinent per a celebrar el retorn de la meua salut i així podré expressar-te, de paraula, tota la meua reconeixença.

»T'esperem en el primer tren que arriba aquí, vora les nou del matí, i podràs quedar-te fins dilluns, si és que no vols concedir-me el goig de la teua companyia tots els dies que ha de durar la dolça convalescència.

»No cal que repliquis. Diumenge, a les 9, el mosso serà a l'estació amb la tartana. Amb quina impaciència i quina alegria espero l'hora de poder abraçar-te!

»Ben afectuosament, el teu amic, Jordi».

En Lluís sentí batre el seu cor apressadament. Els termes amb els quals estava escrita la carta no permetien excuses de cap mna.

El mateix dia respongué felicitant al seu amic pel seu restabliment, i acabava la carta així: «Ja que ha d'ésser un goig per a tu, com ho serà per a mi, diumenge a les nou del matí em tindràs al teu costat per a fer-te pagar totes les males estones que m'has fet passar amb la teua malaltia.

»Una bona abraçada del teu amic, Lluís».

Quan aquesta lletra arribà a les mans d'en Jordi, la Maria Clara es trobava al seu costat.

—Mira, mira, quina bona notícia! Diumenge tindrem en Lluís aquí—exclamà en Jordi, radiant d'alegria, tot mostrant-li la lletra.

La cara de Maria Clara es posà d'encesa com una brasa, i abaixà el cap amb un gest de desolació.

—Per què fas aquest posat?—li preguntà el seu germà tot sorprès.—Que no et ve de gust que vingui en Lluís?

Maria Clara alçà els ulls vers el seu germà. Els tenia tots amarats de llàgrimes, i el seu rostre reflexava una profunda tristesa.

Se'l mirà uns instants i exclamà, amb la veu trencada pel sentiment:

—Per què l'has fet venir?... Sóc tan lletja!...

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

(Per sa molta extensió, l'acabament d'aquestes «Pàgines viscudes» es publicarà en el número pròxim).

CAP A MALLORCA

—A tercera vas? Et donaran un sopar molt dolent.
—O sento... pels peixos.

La boira

A ma petita neboda Na Maria Galí Herrera

Ja nit closa, el cimbal petgem tot emboirat.
Tot sol, allí, dins de la nit, dins de la boira,
apar com si el món al no-res sia tornat,
i que hom, supervivint al caos que l'envolta,
restí senyor de l'univers anorreat.
Mes, no és tot sol en la superba immensitat,
doncs, com retronjint quietament en el silenci,
hom endevina de l'esperit de Déu l'esclat;
i paorosa i dolçament hom el misteri
pressent d'un sol Déu en augusta Trinitat.

Les hores de la nit, les Parques ja han filat...
Retuda per la tèbia llum matutina,
del cimbal la boirada espessa s'ha esfumat;
i hom, humil, genolls flectats en la terra humida,
regracia a Déu el vell món ressuscitat.

L'ONCLE TOMBU

nderivinares

ENDEVINA, ENDEVINETA

TRENCA CLOSQUES

Buscar 5 números iguals que sumats donguin 28.

MERCÈ MATEU

TARJA

EMILIA LLADO SADAPERM

Clot

Combinar degudament aquestes lletres de manera que donguin el nom de tres utensilis de piano i de quatre notes musicals.

IGNASI PUJOL

AMBIDEXTRE

1234 Ciutat bíblica.

4321 Amics d'En Patufet.

RAMON ESTEVE

LOGOGRAF NUMERIC

123456 Nom de dona.

41252 Id. id.

6356 Id. id.

216 En el mas.

12 Nota musical.

5 Consonant.

JORDI EL BRAU

Solucions a l'insertat en el número anterior.

Al logogrif: Noruega.

Al terc sil·làbic: Ro-se-ta, Se-ra-pi, Ta-pi-cé.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

ELS «ESPECTACLES» DE ROMFA

Sota la direcció de l'eminent primer actor don Enric Giménez

EXIT EXTRAORDINARI

de l'espectacle còmic d'aventures de viatge, original d'En Josep Maria Folch i Torres,

Les aventures d'en Massagran

en quatre actes, dividits en set quadros.—Massagran: el popular primer actor còmic senyor Aymeric.—ESPLÈNDIDA PRESENTACIÓ D'UN NAUFRAGI.

TÍTOLS DELS QUADROS

- I.—LA VOCACIÓ
- II.—UN VIATGE ACCIDENTAT A BORD DE «LA MUSTELA».—La condemna d'en Massagran.—Naufragi.
- III.—EN MASSAGRAN AL POL.—Freda hospitalitat.
- IV.—L'ESCOMESA DELS OSSOS BLANCs.—Esports de neu, per força.
- V.—EN PLENA SELVA.—Ascensió inesperada.
- VI.—A ENGREIXAR!—Negra situació.
- VII.—EN MASSAGRAN A L'OLLA.—La canonada!

EXIT GRANDIÓS d'aquest espectacle el més admirable i festiu de tots els d'En Folch i Torres

Eduard i Josep Solà, impressors - València, 200 - Telèfon 1282 G.-BARCELONA

—Qui sap si deu ésser bo?

—Anem a tastar-ne un xic?

—Ja està dit!

—Ja ens pot deixar l'ampolla, ja, que tenim molta prudència.

—Està bé; vostès mateixos.

Però no en varen tenir gaire aquella vegada. El licor els hi pujà al cap i sortiren de la taverna barallats i clavant-se cada «tanto» que feia feredat.

Aclarides les potències a còpia de «mastegots», deien, adolorits:

—Renoï, i que n'era d'estomacal aquell licor!

—No me'n parlis; jo estic completament «estomacat»!